ทำเนียบจอมยุทธ์

นาวาโท วิทยา ปัญญวรญาณ

ลิดเดล ฮาร์ท (Sir Basil Henry Liddell Hart)

ลิดเดล ฮาร์ท เป็นนักประวัติศาสตร์การทหาร ซึ่งในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๑ ได้เข้าทำงานกับกองทัพบกอังกฤษในประเทศฝรั่งเศส ฮาร์ทได้ลาออกจากกองทัพในปี ค.ศ.๑๙๒๗ และทำงานเป็นผู้สื่อข่าวให้กับหนังสือพิมพ์

ฮาร์ท ได้ให้ความสำคัญกับหน่วยทหารยานเกราะและรถถังในการจู่โจมและเคลื่อนที่ ซึ่งสามารถบุกโจมตีลึกเข้าไปในแนวฝ่ายตรงข้ามได้อย่างรวดเร็ว แต่แนวความคิดของเขาไม่ได้ถูกนำมาใช้ในกองทัพอังกฤษ ในทางตรงกันข้ามได้ถูกดัดแปลงและนำมาใช้กับกองทัพเยอรมันในการทำสงครามโลกครั้งที่ ๒ ที่มีชื่อเรียกว่า สงครามสายฟ้าแลบ (Blitzkrieg) ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒

ลิเดล ฮาร์ท ชาวอังกฤษ มีชีวิตอยู่ระหว่าง ค.ศ.๑๘๙๕ - ๑๙๗๐

ฮาร์ท เป็นผู้คิดหลักนิยม “แนวทางอ้อม” (Indirect Approach) ที่เน้นการต่อสู้กับกำลังข้าศึก ด้วยการใช้สงคราม

การดำเนินกลยุทธ์ แทนการปะทะโดยตรง ซึ่งก็เป็นแนวความคิดที่สอดคล้องกับการทำให้เป็นอัมพาตทางยุทธศาสตร์ (Strategic Paralysis) โดยมีหลักการพื้นฐาน คือ ก่อนที่จะมีการโจมตีหลักเกิดขึ้น ต้องทำให้ฝ่ายตรงข้ามสูญเสียสมดุล ทั้งทางกายภาพและจิตใจ เช่น

- ด้วยการโจมตีฝ่ายตรงข้ามในตำแหน่งที่มีการต้านทานน้อยที่สุด และหลีกเลี่ยงการปะทะหลัก ผลลัพธ์ที่ได้จะเป็นการเพิ่มภาระทางกายภาพให้กับฝ่ายตรงข้าม
- ในขณะที่การเข้าโจมตีหรือปรากฏตัวในส่วนที่ฝ่ายตรงข้ามไม่คาดคิดมาก่อน ผลลัพธ์ที่ได้จะเป็นการสร้างความสับสนทางจิตใจให้กับฝ่ายตรงข้าม

การที่ฝ่ายตรงข้ามเสียสมดุล จะทำให้แรงต้านทานของเขาลดน้อยลง และเราจะได้รับชัยชนะในที่สุด ส่วนการโจมตีโดยตรงนั้นจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนที่มากกว่า อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มความสมดุลให้กับฝ่ายตรงข้าม หากฝ่ายตรงข้ามสามารถสับเปลี่ยนกำลังได้

นอกจากนี้ ฮาร์ท ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า รูปแบบการทำสงครามที่มีสมรรถภาพสูงและประหยัดอีกแบบหนึ่งคือการปลดอาวุธของข้าศึกด้วยการทำให้เป็นอัมพาตโดยการทำลายระบบการติดต่อสื่อสารและฐานทัพของข้าศึก

ลิดเดล ฮาร์ท ได้กล่าวว่า "*เป็นความจริงของสงคราม ที่การต่อสู้นั้น เกิดจากการตัดสินใจซึ่งอยู่บนพื้นฐานความคิดและความเข้าใจของผู้บังคับบัญชาของฝ่ายข้าศึก ไม่ได้อยู่ที่ตัวทหารของเขา*"

จอห์น บอยด์ ชาวอเมริกัน มีชีวิตอยู่ระหว่าง ค.ศ.๑๙๒๙ - ๑๙๙๗

จอห์น บอยด์ [John (Richard) Boyd]

บอยด์ อดีตนักบินรบแห่งกองทัพอากาศสหรัฐอเมริกาได้คิดค้นทฤษฎีวงรอบการตัดสินใจที่เรียกว่า OODA Loop เพื่อใช้อธิบายว่าจะต้องทำอย่างไรเพื่อให้มีชัยชนะหรือรักษาตัวรอดได้ และมีแนวความคิดเช่นเดียวกับการทำให้เกิดอัมพาตทางยุทธศาสตร์ (Strategic Paralysis) ทฤษฎีนี้ประกอบด้วยการปฏิบัติใน ๔ ส่วนหลัก กล่าวคือ

- ส่วนสังเกตการณ์ (Observation) คือ การรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

- ส่วนการรับรู้ (Orientation) คือ การประมวลผลข้อมูลที่รับมาได้จากการสังเกตการณ์ ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จะขึ้นอยู่กับพื้นฐานของตัวผู้รับรู้นั้นด้วย เช่น วัฒนธรรม ประสบการณ์ และพันธุกรรม เป็นต้น

- ส่วนการกำหนดหนทางปฏิบัติ (Decision) คือ การตัดสินใจเพื่อกำหนดหนทางปฏิบัติ ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จะขึ้นอยู่กับพื้นฐานของตัวบุคคลผู้ตัดสินใจนั้นด้วย เช่นเดียวกับส่วนการรับรู้

- ส่วนการปฏิบัติ (Action) คือ การปฏิบัติตามในสิ่งที่ได้ตัดสินใจแล้ว โดยที่ทั้ง ๔ ส่วนติดต่อสัมพันธ์กันเป็นวงและจะมีการทำงานอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาการทำสงครามหรือการต่อสู้ ดังรูป

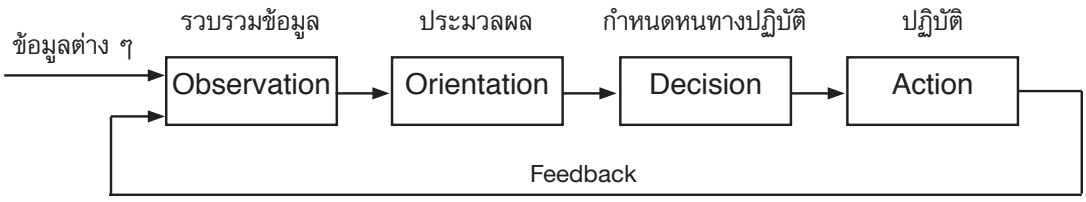

บอยด์กล่าวว่าถ้าเราต้องการมีชัยชนะ เราต้องปฏิบัติซ้ำ ๆ ใน ๔ ส่วนดังกล่าวให้มีความรวดเร็วและแม่นยำมากกว่าฝ่ายตรงข้าม นอกจากนี้การกระทำใด ๆ อย่างคาดไม่ถึงของฝ่ายเรานั้น จะสร้างความสับสนหรือยุ่งเหยิงให้กับฝ่ายตรงข้าม เนื่องจากฝ่ายตรงข้ามไม่สามารถจินตนาการได้ว่าควรจะทำอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเหล่านั้น และที่สำคัญการรับรู้ที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงของฝ่ายตรงข้ามคือปัจจัยหนึ่งที่เป็นสาเหตุของการตัดสินใจและการปฏิบัติที่ผิดพลาด ซึ่งจะส่งผลให้นำไปสู่ความพ่ายแพ้ในที่สุด กล่าวได้ว่าวงรอบการตัดสินใจของบอยด์ เป็นทฤษฎีกระบวนการรับรู้ที่ต้องการทำให้ข้าศึกเป็นอัมพาตทางด้านความคิด โดยมีปัจจัยสำคัญอยู่ที่เวลาและความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลข่าวสาร

บอยด์ได้ทำการเปรียบเทียบทฤษฎีของเขากับกองทัพนโปเลียนที่มีการเพิ่มความเร็วในการเข้าโจมตี ประกอบกับการปรับโครงสร้างกองทัพให้มีความง่ายแต่เป็นระเบียบในการควบคุมสั่งการ ไม่ปิดกั้นความคิดสร้างสรรค์ของเหล่าแม่ทัพเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโปเลียน อีกทั้งยังมีการติดต่อสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลจำนวนมากในการควบคุมบังคับบัญชา

จอห์น วอร์เดน ชาวอเมริกัน มีชีวิตอยู่ระหว่าง ค.ศ.๑๙๔๓ - ปัจจุบัน

จอห์น วอร์เดน (John A. Warden III)

ทฤษฎียุทธศาสตร์ทางอากาศของวอร์เดน จัดได้ว่าเป็นนวัตกรรมของการใช้กำลังทางอากาศในระดับยุทธศาสตร์ยุคใหม่ ซึ่งมีแนวความคิดเช่นเดียวกับการทำให้เกิดอัมพาตทางยุทธศาสตร์ (Strategic Paralysis) และถูกนำมาประยุกต์ใช้ในสงครามอ่าวเปอร์เซียครั้งที่ ๑ วอร์เดนได้นำเสนอสูตรประสิทธิภาพในการรบไว้ว่า "*ประสิทธิภาพในการรบ เท่ากับ ความแข็งแกร่งทางกายภาพ คูณด้วย ความเข้มแข็งของขวัญ*" วอร์เดนเห็นว่า การทำลายขวัญเป็นเรื่องยาก ขณะที่การทำลาย ปัจจัยทางกายภาพสามารถกระทำได้ง่ายกว่า และยังส่งผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจของข้าศึกได้อีกด้วย นอกจากนี้ถ้าทำให้ปัจจัยทางด้าน กายภาพลดลงจนเหลือศูนย์ (คูณด้วยอะไรก็ได้ศูนย์) ด้วย Air Power และอาวุธที่มีความแม่นยำสูงแล้ว ข้าศึกก็จะหมดประสิทธิภาพในการรบทันที ดังนั้นจึงไม่มีประโยชน์ที่จะคำนึงถึงปัจจัยเรื่องขวัญกำลังใจหรือทฤษฎีแรงเสียดทานให้เสียเวลา

วอร์เดนได้สร้างทฤษฎีรูปแบบความสัมพันธ์ ๕ วง (Five Ring Model) โดยที่รูปแบบความสัมพันธ์ ๕ วง เป็นโครงสร้างความสัมพันธ์ของจุดศูนย์ดุล (Centre of Gravity, CoG) ของข้าศึก ๕ องค์ประกอบ คือ **วงชั้นในสุดเปรียบเสมือนภาวะผู้นำ** (Leadership) เช่น ตัวผู้นำ, ระบบควบคุมบังคับบัญชา ซึ่งวอร์เดนจัดให้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญมากที่สุดของโครงสร้าง ส่วนระดับความสำคัญวงอื่น ๆ จะลดลงจากวงชั้นในมายังชั้นนอกสุดตามลำดับ กล่าวคือ **วงที่ ๒ ปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญ** (Organic Essentials) เช่น พลังงานและอาหาร **วงที่ ๓ สาธารณูปโภค** (Infrastructure) เช่น เส้นทางคมนาคม สนามบิน โรงงานอุตสาหกรรม **วงที่ ๔ ประชาชนและการสนับสนุนของประชาชน** (Population) และ**วงที่ ๕ กองกำลังในสนามรบ** (Fielded Military) เช่น ทหารและตำรวจ แต่ละวงยังประกอบด้วยจุดศูนย์ดุลหนึ่งจุดหรือหลายจุดรวมกัน ดังรูป

วอร์เดนเห็นว่า ถ้าทำให้ภาวะผู้นำของฝ่ายตรงข้ามถูกทำให้หมดความสามารถหรือถูกทำลายลง ประเทศฝ่ายตรงข้ามจะยอมแพ้ในที่สุด แต่ถ้าไม่สามารถกระทำได้ควรเข้าโจมตีในวงอื่น ๆ ที่มีความสำคัญลดลงมาเพื่อให้ได้ผลกระทบที่เพียงพอเช่นเดียวกับการโจมตีโดยตรงต่อภาวะผู้นำของฝ่ายตรงข้าม ซึ่งเรียกกันว่า “Indirect Attack”

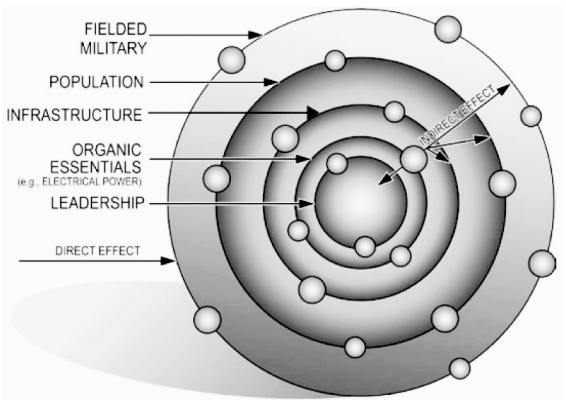

บรรณานุกรม

กระแสร์ เม่งอำพัน, นาวาเอก. “แนวความคิดทำให้เป็นอัมพาตทางยุทธศาสตร์ (Strategic Paralysis) (จากอดีตจนถึงปัจจุบันสงครามอ่าวเปอร์เซีย).” **นาวิกศาสตร์** ปีที่ ๘๗, เล่มที่ ๙ (ก.ย.๒๕๔๗) : หน้า ๑๑ - ๒๕.

ภานุมาต สีวะรา, พลโท, พันเอก กฤติภูมิ หอมหวล และ พันเอกหญิงฐิติญา จันทวุฒิ. **ยุทธศาสตร์ศึกษา ๒๐๐๕ แนวคิดตะวันตก การสำรวจแนวคิดทางยุทธศาสตร์ ภูมิภาคศึกษาและยุทธศาสตร์โลกและมุมมองด้านจริยศาสตร์ในการสงคราม**. กรุงเทพฯ : สหายบล๊อกและการพิมพ์, ๒๕๔๘.

John A. Warden III, “The Enemy as a System.” **Airpower Journal** 9, Spring 1995.

http://www.navy.mi.th/navic/document/870902a.html

http://en.wikipedia.org/wiki/Liddell__Hart